

Älgstammen i Fyringen ÄSO

Vintern 2014/2015

RESULTATBLAD 01 2015

I Fyringens älgskötselområde (ÄSO) bedrivs en ambitiös älgförvaltning där underlag för planering och beslut har en framskjuten roll. Svensk Naturförvaltning AB har här för fjärde året gjort en modellberäkning av älgstammens storlek, sammansättning och utveckling i skötselområdet. Antalet älgar har på senare år minskat och beräknas vintern 2014/2015 uppgå till 9,9 älgar per 1000 ha.

FRÅN ÄLG OBS TILL ÄLGAR

Flera metoder används för att beskriva älgstammens storlek, sammansättning och utveckling. Varje metod har sina för- och nackdelar men om de används i kombination med varandra kan man få ett säkrare underlag.

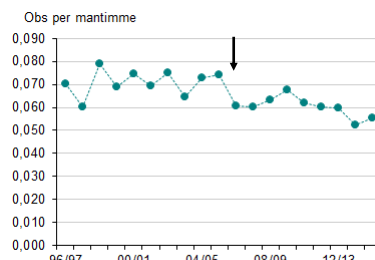
Här presenterar vi resultat av en modellering där vi vägt samman uppgifter från Älgobs och avskjutningsstatistik. För att få beräkningarna att fungera krävs att det finns data insamlade från en serie av år. Beräkningarna blir normalt säkrare ju fler år med data man utnyttjar men kan bli skeva om förutsättningarna att observera en älg förändras över tiden. I detta fall utnyttjades data för en serie av nio år (skälet motiveras i avsnittet nederst på sidan).

En modellberäkning av älgstammens utveckling beskriver utvecklingen av älgstammen under hela tidsperioden. Det innebär att när man lägger till data från senaste året och gör om en beräkning kan resultat från tidigare år skilja sig något från vad som redovisas i denna rapport. Beräkningarna kan ses som ett exempel på en adaptiv process där man gör bäst i att ompröva den bild man haft utifrån ny information.

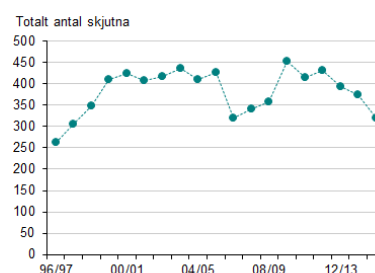

ÄLG OBS OCH AVSKJUTNING

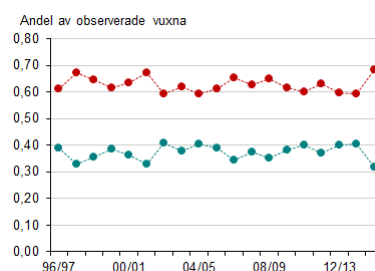
Älgobs finns insamlat sedan många år tillbaka. Eftersom antalet obsar ställs i relation till antalet mantimmar är kvoten obsar per mantimme i teorin ett jämförbart index. I praktiken finns dock en del svårigheter varav förändring i antalet mantimmar är en. Om en förändring inte är slumpmässigt fördelad, t ex genom att jaktlag med lite älg i markerna struntar i att rapportera, kan det i slutändan innebära ett missvisande resultat. Ett annat problem är att chansen att observera en älg ändras av en eller annan anledning, t ex ändrat jaktsätt. I Fyringen har antalet mantimmar inte varierat speciellt mycket vilket bådär för rättvisande beräkningar. Huruvida observerbarheten varierat eller inte över åren är dock svårt att fastslå men efter 2004/2005 faller obs per mantimme (figur 1) på ett sätt som inte enkelt kan förstås av storlek på avskjutning 2004/2005 (figur 2) eller födda kalvar. Det senare kan konstateras av att varken andel kor (figur 3) eller antal kalv per ko (figur 4) är avvikande låg 2005/2006.

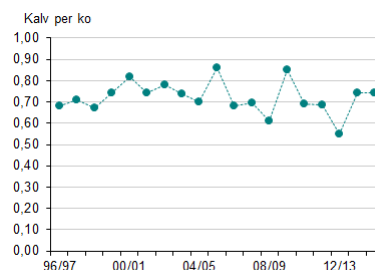
Figur 1. Obs per mantimme enligt Älgobs. Pilen refererar till kommentar i text.

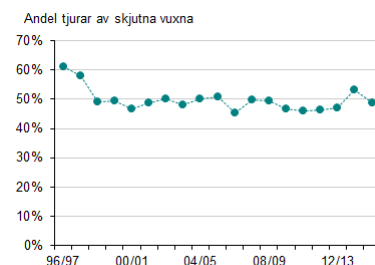
Figur 2. Totalt antal skjutna älgar i området.

Figur 3. Andel kor (röd) och tjurar (blå) av de i Älgobsen observerade vuxna älgarna.

Figur 4. Antal observerade kalvar per observerad ko i Älgobsen.

Figur 5. Andel tjurar av skjutna vuxna älgar.

STAMMENS UTVECKLING

Antalet älgar i området efter jakt 2014/2015 har beräknats till 769 eller 9,9 älgar per 1000 ha (tabell 1, figur 6). Det är en nedgång med nästan 200 älgar på fyra år. Avskjutningen har även den minskat påtagligt de senaste åren men har först sista jaktåret varit låg nog att vända utvecklingen. Givet en genomsnittlig reproduktion kan man förvänta sig att stammen före jakt nästa år kommer överstiga stammen före jakt 2014/2015.

Observerad andel tjur bland vuxna i Älgobsen föll kraftigt senaste året (figur 3) vilket indikerar att könskvoten i stammen minskat. Beräkningarna pekar också på att könskvoten både före och efter jakt minskat. En viss ökning av andel tjur bland vuxna i avskjutningen (figur 5) kan förklara denna förändring. För 2014/2015 beräknades könskvoten efter jakt till 32% (tabell 1) och fördelningen av älgar i vinterstammen var: 25% tjurar, 51% kor samt 24% kalvar (figur 7). Nedgången av andel tjur till trots har fördelningen mellan tjur, ko respektive kalv varierat lite mellan år (figur 8).

Antalet kalvar per ko före jakten 2013/2014 beräknades till 0,74 (tabell 1) vilket är något högre än medelvärdet för perioden (0,70). Variation i antal kalv per ko kan ha sin grund i ändrad medelålder på korna men även yttre faktorer som t ex foderkvalitet.

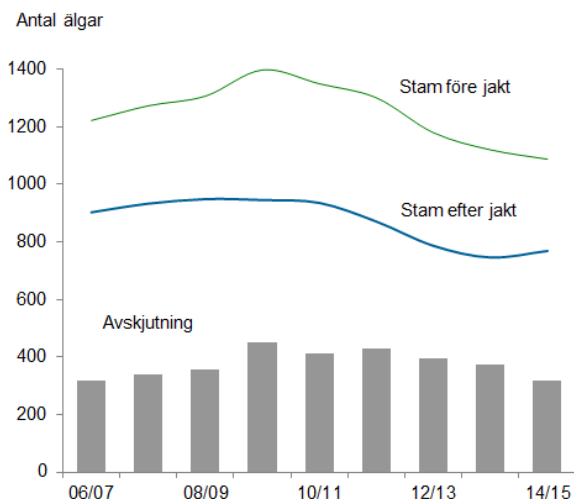
Tabell 1. Älgstammen i Fyringen ÄSO 2014/2015. Areal avser registrerad jaktmarksareal.

	Före jakt 2014	Efter jakt 2014/2015
Älgar	1088	769
Älgar per 1000 ha	14,0	9,9
Areal (ha)	77 474	77 474
Tjurar	264	184
Kor	473	389
Kalvar	351	196
Kalv per ko	0,74	0,50
Könskvot	36%	32%

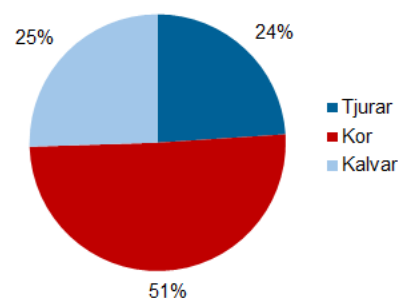
RÅD TILL FÖRVALTNINGEN

Såväl resultat i Älgobs som de modellberäkningar som vilar på Älgobsens data innebär resultat med en viss osäkerhet. Det som presenteras är emellertid det mest sannolika givet indata. Avskjutning planeras lämpligen med båda dessa saker i åtanke. Därefter bör utfall av avskjutning följas upp varje år. Chansen att nå uppsatta mål stärks därmed och risken för fel med stora negativa konsekvenser blir mindre.

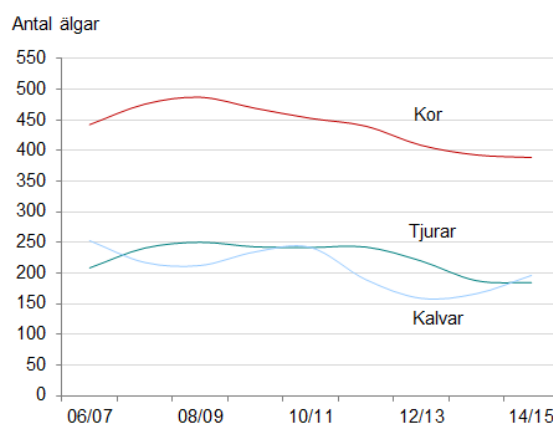
Om stammens numerär inte ska minska är bedömningen att avskjutningen inte bör avvika nämnvärt uppåt jämfört senaste årets avskjutning (4,1 älgar per 1000 ha).

Figur 6. Antal älgar i området före jakt (grön linje), efter jakt (blå linje) samt avskjutning (grå staplar). Utveckling senaste nio åren.

Figur 7. Andel tjurar, kor respektive kalvar i stammen efter jakt 2014/2015.

Figur 8. Antal kor (röd linje), tjurar (mörkblå linje) respektive kalvar (ljusblå linje) efter jakt. Utveckling senaste tio åren.